

Korte lezing forum Capelle a/d IJssel 8 april 2010

Broeders en zusters,

Ik wil aansluiten bij wat collega Van der Wolf in eerste instantie heeft aangedragen. De beslissende vraag voor alle kerk-zijn is: blijft de kerk bij het Woord van haar Here en Redder? Als onze verhoogde Heiland zijn kerkvisitatierapporten stuurt naar de zeven gemeenten in Klein-Azie (Openba 2 en 3) is dát steeds de cruciale toetssteen: hebt u, gemeente, mijn Woord bewaard?!

Dat Woord van haar Here is immers de kracht van de kerk, haar levensader. Bewaart een gemeente dat nièt, laat ze dwaalleer toe – wat altijd tot een dwaal-léven leidt - dan waarschuwt de Here Christus haar voor zijn naderend oordeel als zij zich niet bekeert. Het is altijd kenmerkend geweest voor gereformeerde kerken, dat zij elkaar aan dit Woord willen binden. Dat is het fundament van het gereformeerd kerkverband.

Ds. Van der Wolf noemde dat aan het eind. ‘De aard van het kerkverband van de gereformeerde kerken is confederatief’. Je gaat als kerken een confederatie, een verbond met elkaar aan. De kerken hebben zich aan elkaar verbonden op basis van de eenheid in dat ware geloof. Immers, zó vergadert Christus zijn kerk (Zo 21 HCat): door zijn Woord en Geest, in de eenheid van het ware geloof. Dat is door de kerken vorm gegeven met het ondertekeningsformulier. Elke ambtsdrager wordt verplicht dat van harte te bekrachtigen met zijn handtekening. Daarmee binden de kerken zichzelf en elkaar aan de ‘Drie Formulieren van Eenheid’, zoals dat treffend wordt genoemd. Met die binding aan de belijdenis willen de kerken niets anders doen dan elkaar aan het Woord van God binden. Dat is het fundament van het kerkverband.

Dat kerkverband is altijd gezien als een heilige roeping. De gemeenschap der heiligen gaat verder dan de lokale kerk, zowel *de rijkdom* daarvan, alsook de *roeping* daartoe. De roeping namelijk elkaar vast te houden bij het allerheiligst geloof dat ons in het Woord is overgeleverd (Judas 3). Met allerlei concrete afspraken hebben de kerken zich hiertoe ook vastgelegd in de gereformeerde kerkregering. Vandaar de kerkorde. De kerken zullen op elkaar toezien dat in alles de eenheid van het geloof bewaard wordt, naar de betrouwbare leer van de Schrift. Het hoeft geen betoog dat als deze gezamenlijke binding aan Gods Woord wordt losgelaten, niet alleen het kerkverband afbrokkelt - immers, de eenheid van het geloof gaat ontbreken – maar dat ook de plaatselijke gemeente ernstig in gevaar komt.

Ik zeg dat nu wel: ‘dit hoeft geen betoog’, maar laten we eerlijk zijn: *dit gereformeerde uitgangspunt zien we meer en meer verloochend*. Zowel door het *kerkverband van de GKV* als door allerlei *plaatselijke gemeenten*.

Door het kerkverband.

In de strijd tegen verwereldlijking van het leven en tegen allerlei dwaling worden synodebesluiten genomen die een moeizaam gevonden compromis vertonen, waarbij vervolgens de plaatselijke kerken alle ruimte krijgen om het op hun eigen manier verder in te vullen. Ik denk bijvoorbeeld aan de besluiten met betrekking tot de toelating tot het avondmaal, met betrekking tot de kerkelijke tucht over homoseksuele relaties en de besluiten

met betrekking tot de kerkelijke eenheid met de NGK. De plaatselijke kerken kunnen doen wat goed is in eigen ogen. Hiermee is in wezen het independentisme door het kerkverband gelegaliseerd.

Ook *door plaatselijke gemeenten* zien we het gereformeerde uitgangspunt ten aanzien van het kerkverband losgelaten. Er wordt rustig verklaard dat men synodebesluiten maar vrijmoedig naast zich neer kan leggen als men dat beter voor de eigen gemeente acht. Of men verklaart het niet maar *gáát* gewoon zijn eigen vrije gang, buiten de afspraken van het kerkverband om. Bijvoorbeeld in liturgie, in liedkeus of gebruik van liturgische formulieren of in contactvorming met andere kerkgenootschappen.

Ook midden in de kerkelijke verwarring zie je *kerkleden* zich meer en meer focussen op de eigen kerk ter plaatse en onverschillig hun schouders ophalen over het kerkverband of over besluiten die een synode neemt. Het kerkverband speelt voor hen niet. Zelfs op die manier dat men vrijelijk een kerk van een ander kerkverband ter plaatse bezoekt of zich daarbij aansluit, zonder zich te bekommeren bij welk verband zo'n kerk behoort.

Deze ontbinding in het kerkverband zet zich in volle gang voort. Ik concentreer me nu op de GKV. Ik wil het illustreren met de pogingen van e GKV om tot kerkelijke eenheid te komen met de **CGK** en de **NGK**.

Richting de CGK zijn verregaande besluiten genomen met betrekking tot kerkelijke eenheid, en dat met ernstige verwijzingen naar de roeping tot eenheid die de Here ons geeft.

Meer dan eens zijn tegen deze besluiten bezwaren ingebracht omdat wat de CGK betreft er onduidelijkheid bleef o.a. over de Genesis-kwestie van Assen 1926 evenals de Schriftkritische leringen van dr. *Loonstra*. Gewichtige zaken die de binding aan Schrift en de gereformeerde belijdenis raken. Zaken die ook *binnen* de CGK publiek de kerkelijke eenheid ontbinden en tot het oprichten van kerkmuren *binnen* de CGK hebben geleid.

De kerkelijke eenheid die typerend behoort te zijn voor een werkelijk gereformeerd kerkverband, zien we bij de CGK duidelijk ontbreken. Het wordt vanuit hun eigen midden openlijk in de kerkelijke pers verklaard. Kansels blijven intern voor elkaar gesloten, terwijl kanselruil over de kerkgrenzen heen met bijv. de HHK vrijmoedig plaatsvindt.

Intussen doen de GKV voor dit alles de ogen dicht en gaan de plaatselijke gemeenten vrolijk hun eigen gang. De een fuseert met de CGK, de ander piekert er niet over vanwege de diepgaande verschillen, óf men stoot op de blokkade die de CGK ter plaatse opwerpt tegen de GKV.

We zien zowel bij de CGK als bij de GKV op dit punt het kerkverband uit elkaar vallen. Het gebrek aan principiële eenheid is pijnlijk zichtbaar aan de muren die overeind blijven staan zowel binnen de grenzen van eigen kerk als aan de buitenkant er van.

Een vergelijkbare toestand treffen we bij de GKV aan met betrekking tot de contacten met de **NGK**.

Allereerst constateer ik – met vele anderen vanuit de GKV alsook vanuit de NGK! - dat sinds 1967 er heel weinig veranderd is bij de NGK. De aard van de binding aan de Schrift alsook aan de gereformeerde belijdenis - toen het breekpunt tussen de GKV en de buitenverbanders –

is ongewijzigd gebleven bij de NGK. De NGK zijn wat dit betreft niet veranderd, ondanks dat wel het tegendeel wordt beweerd. Afwijkingen van de gereformeerde confessie worden nog steeds vrijelijk getolereerd. (bijv. de Jong + AvdDussen, Dordtse Leerregels)

Wat zien we binnen de GKV?

Het GS-besluit verraadt een moeizaam bevochten compromis tussen meerderheidsrapport en minderheidsrapport dat haar deputaten met betrekking tot de voortgang van de samensprekingen met de NGK bij de synode hadden ingediend. Op *landelijk* niveau moet toch nog wel over enkele punten worden doorgesproken voordat tot nadere [stappen tot] hereniging kan worden besloten.

Tegelijk presteert de synode het om de *plaatselijke* herenigingen maar te stimuleren. En vele plaatselijke gemeenten gaan daar ook hun volle gang. En niet alleen plaatselijke gemeenten, ook hele classes stimuleren dat proces alsof er hechte principiële eenheid bestaat tussen de NGK en de GKV. Ik noem nu alleen maar even drie classes in mijn eigen provincie: Zwolle, Enschede en Kampen.

En dat terwijl nog steeds de fundamentele basis voor kerkelijke eenheid ontbreekt: de onbekrompen en ondubbelzinnige binding aan Gods Woord en de gereformeerde belijdenis, alsook de binding aan de gereformeerde kerkregering die dit fundament wil bewaken.

Het verraadt de voortgaande ontbinding bij de GKV zelf.

De *Schriftkritiek* die destijds door de GKV bij de NGK is afgewezen (rond dr. De Jong) zien we nu niet alleen door de GKV geaccepteerd in de NGK; het wordt ook in de *eigen* gelederen van de GKV geaccepteerd. Denk aan de uitgesproken bezwaren richting o.a. dr. De Bruijne, dr. Paas en recent dr. Van Bekkum.

De vrouw in het ambt mag dan voor de *Generale Synode* nog een punt van nadere bespreking zijn, voor menige plaatselijke GKV is dat geen breekpunt. Immers, deze gedachte wordt vrijmoedig ook gepromoot *binnen* de eigen GKV, tot en met onder de docenten van de TUK (dr. Harinck bijv.).

Ik constateer eenvoudig: het kerkverband van de GKV bestáát in wezen niet meer zelfstandig. Op de ene plaats zit men in een fusie met de NGK, op een andere in een hereniging met de CGK en in een derde met CGK en NGK samen.

En dat *niet* omdat de GKV de CGK en NGK gewonnen hebben voor herstel van een hechte kerkelijke eenheid op basis van het evangelie van de Schrift, naar de aangenomen belijdenis. Maar alleen omdat de GKV zélf haar gereformeerde wortels steeds vrijmoediger aan het verloochenen is. Zoals prof. Van Deursen - de historicus, toentertijd zelf nog NGK - eens raak opmerkte: deze oecumene geschiedt meer uit *verlegenheid* met de Waarheid dan uit liefde voor de Waarheid. (ND art)

Deze ontbinding in het kerkverband van de GKV is al vele jaren aan de gang. Ondanks alle indringende bezwaren in de kerkelijke pers en via bezwaarschriften richting het kerkverband (tot op de synodes), is er geen enkele koerswijziging te constateren. De GKV kiezen én in haar synodes én in de overheersende kerkelijke pers niet alleen voor het *ruim baan geven* voor deze voortgaande ontbinding maar zelfs voor het *stimuleren hiervan*. En dat onder voortvarende doelbewuste leiding van de docenten aan de TU.

Daarmee verloochenen de GKV haar kerkelijke papieren. Erger: het Woord van de Here zelf. Dat is in wezen de verloochening van zijn Naam. Want dat gaat samen.

Denk aan wat Christus tot zijn trouwe gemeente te Filadelfia verklaart (Openba 3:8): gij hebt kleine kracht, maar gij hebt mijn Woord bewaard en mijn naam niet verloochend’.

Ik kan u wel zeggen dat ik enerzijds dat boekje dat dr. Wilschut onlangs deed verschijnen, aardig duidelijk vind (getiteld: “Afscheiding?”). Scherp analyseert hij de situatie in de GKV. Hij wijst er op hoe op allerlei manieren de gereformeerde kerken zichzelf opblazen en hun zelfstandig bestaansrecht verliezen. Het katholiek gereformeerde karakter van de kerken is in geding. Zware woorden! M.i. volop terecht. En gesproken uit liefde voor de kerk!

Op één punt is hij echter inconsequent. En dat is zijn scherpe veroordeling van allen die breken met deze ongerechtigheid in de GKV. Afscheiding acht hij op dit moment nog niet geoorloofd. Let op dat ‘nog niet’. Als je het boekje leest is het inhoudelijk een onbegrijpelijke innerlijke tegenstrijdigheid in zijn boekje, dat hij zo fel dat afscheiden afkeurt.

Je kunt vanuit de bunker van je plaatselijke kerk wel blijven roepen: ‘verlaat de GKV niet!’.

Omdat plaatselijk nog zoveel gereformeerde prediking en catechese en gemeenteleven mogelijk mag zijn. Maar het laat de tienduizenden die het elders heel anders meemaken, ernstig in de kou staan en dúwt ze in de kou. Door hen te bezweren toch maar niet uit zo’n kerk te gaan. En het verórdeelt in feite hen die de stem van de Goede Herder willen volgen en daarom niet langer zichzelf en hun kinderen aan de dwaling willen blootstellen. En wat als zijn eigen gemeenteleden uit de vertrouwde plaatselijke kerk verhuizen naar elders, binnen hetzelfde kerkverband, maar waar een totaal andere leer en geest heerst?

En áls dan door Wilschut het criterium wordt gesteld dat afscheiding pas geoorloofd is bij bederf over heel de linie en bij buitensluiting van degenen die opkomen voor Gods Woord, (p.14), dan kunnen we met volle vrijmoedigheid concluderen dat beide toch duidelijk het geval zijn in de GKV: bederf over de hele linie, *en* buitensluiten van ambtsdragers die opkwamen voor Gods Woord.

In Kampen, de gemeente van de TU, werd een kerkenraad met zijn predikant om die reden als scheurmakers de kerk uitgeworpen. Het deed deze kerkenraad alle kerken en kerkleden van de GKV vorig jaar oproepen om te breken met de ongerechtigheid van de GKV en de kerkelijke eenheid met Kampen-Ichthus te blijven onderhouden op de gezonde basis die kenmerkend is voor een werkelijk gereformeerd kerkverband: Gods Woord, en dat naar de gereformeerde belijdenis.

Het ware te wensen dat ook kerkelijke voorlichters als Wilschut eens de consequentie trokken uit wat ze aan terèchte analyses en opmerkingen daarover maakten.

En als *zij* het niet doen, moeten de *schapen zelf* het doen. Om de Grote Herder vast te houden. Opdat het weer wordt één kudde, achter de ene Herder aan. Daar zijn we veilig. Alleen zo blijft de kerk kerk van haar Here en God. En kan ze een zoutend zout blijven ook in de modernste samenleving.

Ik dank u.